

Samen op weg in zorgen voor de aarde

*Een bezinnende clean-up wandeling gebaseerd op het
Zonnelied van Franciscus van Assisi*

Door Marjolein Tiemens & herwerkt door Ninia Lucas

“Wees geprezen mijn Heer”, zong Franciscus van Assisi oftewel ‘Laudato Si!’. Deze woorden komen uit het Zonnelied of ‘De lofzang van de schepselen’ dat Franciscus 800 jaar geleden schreef. In dit mooie loflied herinnert hij ons eraan dat ons gemeenschappelijk huis als het ware ‘een zuster is met wie wij het bestaan delen, en als een mooie moeder die ons in haar armen neemt’. Het Zonnelied inspireert na acht eeuwen nog steeds tot een eerbiedige, broederlijke en zusterlijke manier van omgaan met de natuur en alle schepselen.

De natuur is gedegradeerd tot een gebruiksobject en het geloof in maakbaarheid is groot. Wordt het tijd om opnieuw na te denken over de vraag hoe God, de mens en de natuur zich tot elkaar verhouden binnen het grote geheel? Wat betekent dat dan voor ons? Hoe gaan wij om met elkaar, met de aarde en al haar schepselen? We zien de natuur vaak als een decor en voelen ons er geen deel van. Het doel van deze wandeling is om iets van het bewustzijn van onze verbondenheid met de aarde en al wat leeft te laten ontwaken. Ze voert ons langs de elementen aarde, water, lucht/wind en zon/vuur.

In het Zonnelied van Franciscus van Assisi prijzen alle schepselen, de hemellichamen en de elementen God, de schepper van hemel en aarde. Heel het universum is een broeder- en zusterschap. Daarmee laat hij zien hoe al het leven, maar ook de niet-levende natuur met elkaar verbonden is. Alles kan alleen in afhankelijkheid van elkaar bestaan.

Vandaag willen wij hier met jou bijilstaan. Niet door zomaar te zitten en te luisteren. Wel door actief onze straten te verkennen, ze properder te maken en mee na te denken over wat het betekent om deel te mogen uitmaken van deze plek. Voor de aarde zorgen is een gedeelde opgave voor ons allemaal. Ga je mee?

Meditatie -en opruimplekken langs de route

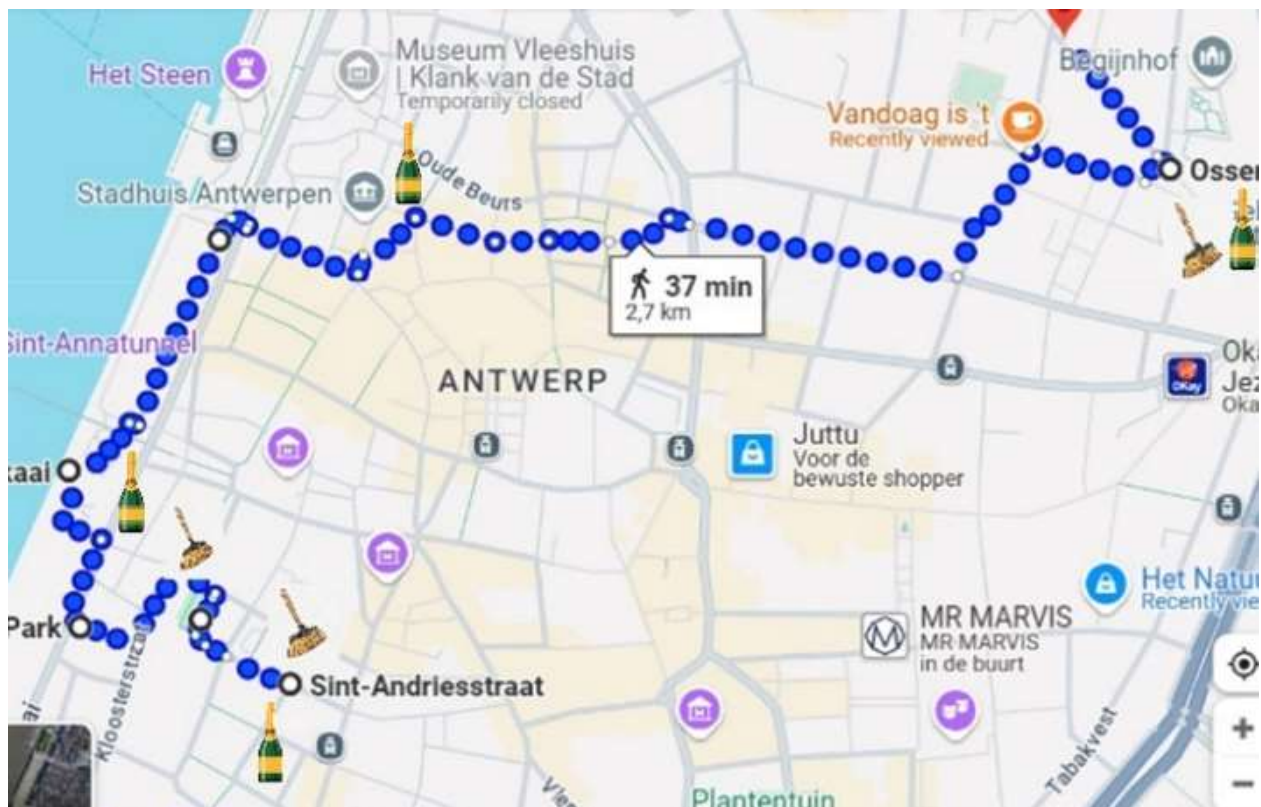
Start om 15u00: Sint-Andrieskerk, Sint-Andriesstraat

Einde omstreeks 18u00: Brabantse Olijfberg, Lange Winkelstraat

Bezinningsplaatsen:

- 1) Zuster Water – Sint-Andrieskerk
- 2) Broeder Wind – Scheldekaaien
- 3) Broeder Zon – Kapucijnenklooster, Ossenmarkt
- 4) Zuster Aarde – Brabantse Olijfberg

Opruimplaatsen: Sint-Andriesstraat, Muntplein, Ossenmarkt

*Allerhoogste, almachtige goede Heer,
van U zijn de lof, de roem, de eer en alle zegen.
U alleen, Allerhoogste, komen zij toe
en geen mens is waardig uw naam te noemen.
Wees geprezen, mijn Heer, met al uw schepselen,
vooral door broeder zon die de dag is en door wie Gij ons verlicht.
En hij is mooi en straalt met grote pracht;
van U allerhoogste, draagt hij het teken.
Wees geprezen, mijn Heer, door zuster maan en de sterren.
Aan de hemel hebt Gij ze gevormd, kostbaar en mooi.
Wees geprezen, mijn Heer, door broeder wind
en door de lucht, bewolkt of helder, en ieder jaargetijde,
door wie Gij het leven van uw schepselen onderhoudt.
Wees geprezen, mijn Heer, door zuster water die heel nuttig is
en nederig, kostbaar en kuis.
Wees geprezen, mijn Heer, door broeder vuur door wie Gij voor
ons de nacht verlicht; en hij is mooi en vrolijk, stoer en sterk.
Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster moeder aarde
die ons voedt en leidt,
en allerlei vruchten voortbrengt, bonte bloemen en planten.
Wees geprezen, mijn Heer, door hen die omwille van uw liefde
vergiftigenis schenken, en ziekte en verdrukking dragen.
Gelukkig wie dat dragen in vrede, want door U, Allerhoogste,
worden zij gekroond.
Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster de lichamelijke
dood, die geen levend mens kan ontvluchten.
Wee hen die in doodzonde sterven; gelukkig wie zij in uw
allerheiligste wil vindt, want de tweede dood zal hun geen kwaad
doen. Prijs en zegen mijn Heer, en dank en dien Hem in grote
nederigheid.*

We starten in de Sint-Andrieskerk.

1) ZUSTER WATER – SINT-ANDRIESKERK

*Wees geprezen, mijn Heer, door zuster water
Die heel nuttig is en nederig, kostbaar en kuis*

Water is de bron van alle leven. Zonder water, is er geen leven mogelijk. Wist je dat zowel in het christendom als in de islam, water een diep symbolische en rituele betekenis heeft? In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was woest en leeg; duisternis lag over de diepte, en de geest van God zweefde over de wateren. Voor God begon te spreken, was het water er al !

Water wordt gebruikt tijdens het **doopritueel**, waarbij iemand ondergedompeld of besprenkeld wordt met water als symbool van reiniging van zonden en het begin van een nieuw leven in Christus. Water symboliseert tevens reinheid en zuiverheid.

Het wordt vaak geassocieerd met de Heilige Geest. Verhalen zoals de doop van Jezus in de Jordaan door Johannes de Doper en het wonder van Jezus die op water loopt, benadrukken de spirituele kracht van water.

In de islam is water essentieel voor **reinheid en zuivering**. Voor elk gebed moet een moslim een rituele wassing uitvoeren, waarbij specifieke lichaamsdelen worden gewassen om zichzelf te zuiveren.

Water wordt in de Koran beschouwd als één van de grootste geschenken van Allah, het is een symbool van leven en genade. Het wordt vaak genoemd in context van schepping en zegening.

*En Wij hebben zuiver **water** uit de hemel doen neerdalen. Opdat Wij daarmee een **dode** streek tot **leven** brengen en het te drinken geven aan vele van Onze schepselen, vee en mensen.*

(Koran, HS 25: vers 48-49)

Waar of niet waar?

*We wandelen nu via de **Sint-Andriesstraat** naar het **Munthof** en maken het weer tot een groene plek! Van daaruit zetten we onze tocht verder naar de Scheldekaaien.*

2) BROEDER WIND – Scheldekaaien

*Wees geprezen, mijn Heer, door broeder wind
En door de lucht, bewolkt of helder, en ieder jaargetijde
Door wie Gij het leven van uw schepselen onderhoudt*

De wind is een wonderlijk fenomeen. Je kunt hem namelijk **zien**, **voelen**, **horen** en zelfs **ruiken**! Hij spreekt al onze zintuigen aan. Onzichtbaar en ongrijpbaar, maar toch duidelijk en krachtig aanwezig. We zien zijn sporen in de rimpeling van het water en de voortjagende wolken of we horen hem in de bladeren van de bomen. We

voelen hem als hij in onze haren blaast. Soms hebben we hem tegen, een andere keer hebben we hem mee.

*De wind omarmde de appelboom, zeggende:
'Dank lieve vriend dat jij mij zichtbaar maakt'.
'Waarom dank?', antwoordde de boom.
'Zonder jouw omarming was ik onhoorbaar.'*

Doe je mee?

Samen doen we een ademhalingsoefening. We ademen 4 tellen in, houden onze adem 4 tellen vast en ademen dan 4 tellen weer uit. Voel je hoe de lucht je longen binnenstroomt? We zien de lucht niet maar toch is hij levensnoodzakelijk!

Lied: 'De geest van God waait als een wind'

1. De Geest van God waait als een wind
op vleu - gels van de vre - de,
als a - dem die ons le - ven doet,
deelt ons een on - rust me - de

Liedjestekst

*De Geest van God is als een vuur,
als vlammen fel bewogen,
verterend wat aan onrecht leeft,
een gloed vol mededogen.
Een vonk van hoop in onze nacht,
een wenkend licht dat op ons wacht,
een warmt 'in hart en ogen.*

*In stilte werkt de Geest van God,
stuwt voort met zachte krachten,
een wijze moeder die ons hoedt,
een bron van goede machten.
Zij geeft ons moed om door te gaan,
doet mensen weer elkaar verstaan,
omgeeft ons als een mantel.*

We delen nu trooststenen uit. Iedere steen staat symbool voor iets dat je niet kunt waarnemen met het blote oog maar wel kunt voelen

en ervaren. Laat jij ook een steen van troost achter op een betekenisvolle plek in de stad? Zo zaaien we samen overal zaadjes van hoop voor een ander.

Waar of niet waar?

We stappen nu **via de Ossenmarkt** verder naar het Kapucijnenklooster. Vooraleer we binnengaan, geven we **de Ossenmarkt** een flinke opruimbeurt!

3) BROEDER ZON, VUUR - Kapucijnenklooster, Ossenmarkt

*Wees geprezen, mijn Heer, door broeder vuur
Door wie Gij voor ons de nacht verlicht;
En hij is mooi en vrolijk, stoer en sterk.
Wees geprezen, mijn Heer, door al uw schepselen,
Vooral door broeder zon,
Die de dag is en door wie Gij ons verlicht.
En hij is mooi en straalt met grote pracht;
Van U, Allerhoogste, draagt hij het teken.*

Hoe zou de aarde zijn zonder zon of warmte? Ze was waarschijnlijk koud, donker en ledig gebleven, zonder enig leven. De afstand tussen de zon en de aarde is precies goed voor een leefbare temperatuur op aarde. Daarbij is de zon dé energiebron voor alle leven, waarbij planten en bomen de motor zijn. Zij nemen zonne-energie op en kunnen daarmee CO₂ en water omzetten in suikers en zuurstof. Daar kunnen mens en dier weer van leven.

In veel godsdiensten hebben de zon en het licht belangrijke symbolische en rituele betekenissen. In de Hebreeuwse Bijbel, in het hoofdstuk Genesis, wordt het licht geschapen op de eerste dag van de schepping, zelfs voordat de zon wordt geschapen op de vierde dag. Dit benadrukt het idee dat licht **een goddelijke oorsprong** heeft.

Licht wordt vaak gebruikt als metafoor voor de aanwezigheid en het begrip van God. Het vertegenwoordigt goddelijke wijsheid, waarheid en verlichting. Wie kent niet het joodse feest van Chanoeka en het wonder van de olie die acht dagen brandde? Tijdens dit feest worden kaarsen aangestoken op de Chanoeka (een kandelaar met negen armen). Ook in de christelijke traditie vieren we het licht: Kerstmis is voor zowel gelovigen als niet-gelovigen nog altijd het feest bij uitstek van vrede en verbinding. Voor christenen is Jezus het Licht van de wereld.

Doe je mee?

*Maar ik zeg u: Bemint uw vijanden en bidt voor wie u vervolgen, opdat gij kinderen moogt worden van Uw vader in de hemel, die immers de **zon** laat opgaan over slechten en goeden en het laat **regenen** over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. (Bijbel, NT, Matheus 5:45)*

Hoe kunnen we houden van onze vijanden? Op welke manier spreekt dit Bijbelvers tot jou? Wat kan het voor ons vandaag betekenen?

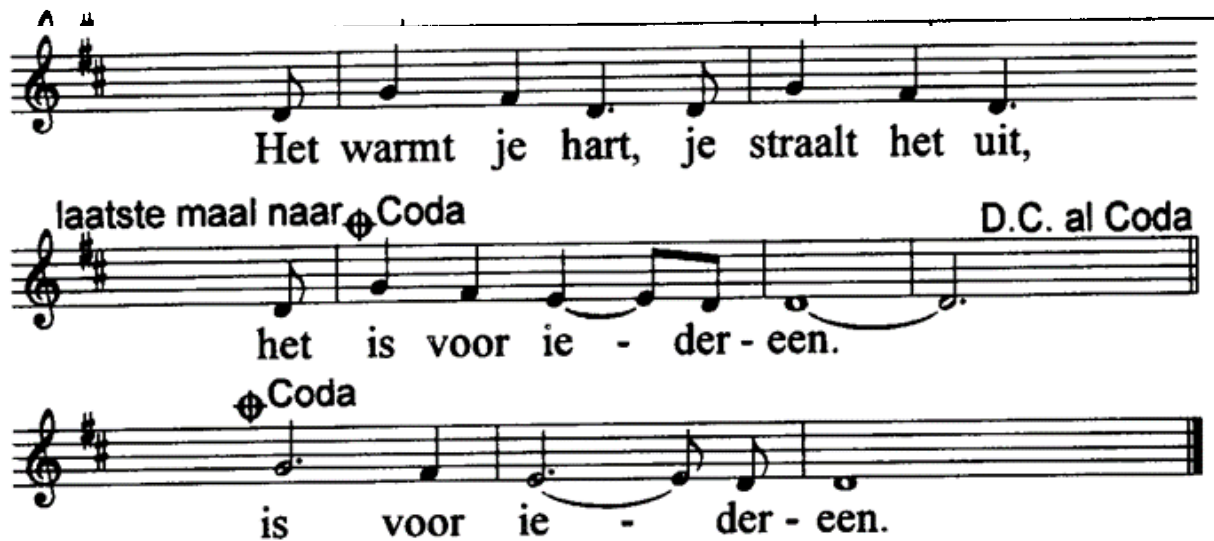
Iedereen krijgt nu een theelichtje. Samen vormen we met al deze theelichtjes de letter A op de grond. De A heeft een drievoudige betekenis: de A van **A**arde, de A van **A**ntwerpen en de **A** die ons eraan herinnert dat er enkel een planeet A en geen planeet B is!

Tijdens het zingen van het lied steken we de kaarsjes aan. En zie, de **A**arde licht op! Laten we ook het vuur in ons hart ontsteken.

Lied: 'Een vonk is al genoeg'

1. Een vonk is al ge - noeg
om een vuur te doen ont - bran - den
en spoe - dig laait het op
en warmt je hart en han - den.
Zo ook als je de lief - de
van God er - va - ren hebt.

Liedjestekst

In 't voorjaar schenkt de zon,
met warme kracht nieuw leven
en alles spruit weer uit
wat lang was doods gebleven.
Zo ook als je de liefde
van God ervaren hebt.
Het warmt je hart, je straalt het
uit, het is voor iedereen.

De mensen weten niet,
dat God hen werkelijk liefheeft
en dat Hij als je 't vraagt,
zijn liefde in je hart geeft.
Wij willen dat de wereld
dit grote nieuws verneemt.
God geeft om jou, Hij houdt van
jou, Hij is voor iedereen.

Waar of niet waar?

We stappen nu verder naar de Brabantse Olijfberg.

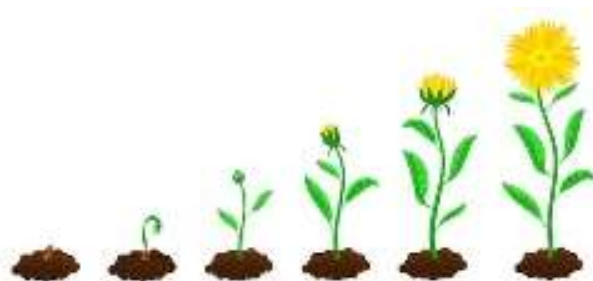

4) ZUSTER AARDE – site Brabantse Olijfberg

*Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster moeder aarde,
die ons voedt en leidt, en allerlei vruchten voortbrengt,
bonte bloemen en planten*

De aarde is de bodem van ons bestaan, de grond onder onze voeten. Zij brengt een overvloed aan vruchten voort. Het lijkt zo 'gewoon'. Maar is elke appel of graankorrel niet een wonder op zich? In de vrucht komt alles samen: water, zon, wind en aarde. Ook wij zijn deel van de aarde, nuttigen haar vruchten en we nemen deel aan de kringloop van leven en dood. Stof zijn wij, en tot stof keren we terug. Zo zijn wij tot in het diepst van onze vezels **verbonden met de aarde**.

In het boeddhisme wordt de aarde vaak als metafoor gebruikt voor stabiliteit, voeding en de basis voor groei. In de Tibetaanse boeddhistische traditie verwijst de "bodem" naar een essentieel onderdeel van het groeiproces, datgene wat noodzakelijk is voor de ontwikkeling van iets nieuws. De aarde wordt ook gezien als een symbool van stabiliteit en levensondersteuning.

"Wanneer we een roos zien, kunnen we ons verbazen over de roos. Maar we moeten ook de bodem zien, de aarde waaruit de roos groeit. Het is dankzij de bodem dat de roos kan bloeien."

(Boeddhistische leraar Thich Nhat Hanh)

Dit citaat benadrukt de diepgaande verbinding tussen de aarde en alles wat daaruit groeit, en herinnert ons eraan dat onze basis en wortels essentieel zijn voor onze bloei en ontwikkeling. **Ook in de Bijbel** krijgt de aardbodem speciale aandacht.

Jezus vertelde een andere gelijkenis: "Het koninkrijk der hemelen is als een mosterdzaadje, dat iemand nam en in zijn akker zaaide. Hoewel het het kleinste van alle zaden is, groeit het uit tot de grootste van de tuingewassen en wordt het een boom, zodat de vogels van de hemel komen en in zijn takken nestelen."
(Bijbel, NT, Matheus 13:31-32)

Doe je mee?

We gaan liggen op de grond en voelen dat deze grond ons draagt. De aarde draagt ons, niet andersom. We aanschouwen bewust de lucht, de bloemen en de bomen. We zijn dankbaar dat we hier, nu mogen zijn. Wie of wat draagt jouw leven? Wanneer voel jij je gedragen? Wanneer niet?

*We nodigen je nu uit om samen met ons iets terug te geven aan onze aarde. **We planten een vijgenboom** en hopen dat hij mag uitgroeien tot een symbool van onze gedeelde zorg voor de aarde. Laudato Si!*

Refrein
G Em

Lau-da-to si, o mi sig-no re, lau-da-to si, o mi sig-no re,

Lau-da-to si, o mi sig-no re, lau-da-to si, o mi sig-no re,

5 C D7

lau-da - to si, o mi sig-no - re lau-da - to si, o mi sig-nor.

lau-da - to si, o mi sig-no - re lau-da - to si, o mi sig-nor.

Vers 9 G

Em 11

C 13

D7 15 Am7 D7

Liedjestekst

Refr. Laudato si, oh mi signore (X4)

Om de zon, de maan, de sterren.
Om 't heelal en al de schepselen
Om de vissen en de bomen
en om 't vuur, de waterstromen.

*Om dit land, om moeder aarde,
die een pracht van bloemen baarde
die ons voedt met zaad en vruchten.
Om de bergen en de luchten.*

*Om de vreugde in het leven
dat wij U eer mogen geven
en om dat ons alle dingen
u ter ere steeds doen zingen.*

Laudato Si!

*Een initiatief van Attent Bisdom Antwerpen, Kamino, het
Protestants Sociaal Centrum Antwerpen en eco-theologe Kelly
Keasberry.*

